

מסורת הש"ס

(א) [לעיל ב:ג, ט] ג"ל רבא
 בזבז. רש"ל, (ב) ש"ך לעמוד
 הקודם, (ד) [למילוי לטון כרמט
 קול פלג, ט"ל, ט] (ו) ג"ל
 ירעם הוא שפי' כנ וכו' וכן
 כפי', (ז) ודברים ב'מ' קת"ג,
 (ח) ש"ך ליג וליג וכן הוא
 הגיה' עד ה"ד. רש"ל
 (ט) ש"ך לעמוד הקודם,
 (ט) [בדלמא בכמות פד, ...]

הגהות הב"ח

(א) גמ' כנ' ל' לפי דמי קניס:
 (ב) שם בעלמא לאמלוי בעלמ'
 כלי' וזמית לאו נמקח:
 (ג) רש"י ד"ה פייסיה ספק:
 טוב כן שביאות להחטיף
 (ד) ד"ה ארבעה לללא וכו'
 רצון היה ולקח עורות
 וטון עורות לעבדן:
 (ה) בא"י אומה שדה
 דעשבו: ד"ה תוס' ד"ה גדיה
 וכו' דקאמר עמדה גדיה
 ניקף: (ו) ד"ה ארבעה וכו'
 הרי הוא מנין במד' שלמי
 (ז) ד"ה ארבעה ש"ך
 נתן עליו את התקרה
 מנגלגל וכו' עמדה גדיה
 ניקף:

מוסף רש"י

מנה לו בידך אמר לו הדין.
 ונפשי עדים ואמר להם אחת
 עדי [שבוחות מו.ב.]. נתתי לך
 פטור. משלם ומשפחה
 דאורייתא (שם). אין לך
 ביד. לא היו דברים מעולם.
 חייב. לשלם ולפי שאין
 כשעוה. שחיי החוק נאמן
 (שם). הימלטי. שמתים
 נפשים פניו פתח מלכות
 ופתחין ונמקום חורי קיטוע
 הקורות (ב"ב טו).

מוסף תוספות

א. ולא היה יכול לסקול
 וכו', ויש לו חלק בפירות,
 הרי הוא כאילו הוא שותף
 עמו ביוק הקרקע [ו]. ר"ן
 ב. איבא למידק ואי
 בחזקת שאלא נתן, וזו
 מחזקת בו יותר, וי"ל [ו].
 שפ"ג. א. חזקה לא
 נתפיה אחרי מידן ולא
 פרע וכו' כיון דאין דין זה
 גלוי לכל שחייבבוהו ב"ד
 על כן. ט. מארבע
 אמות ולמעלה שניבר
 שהכותל שול. ש"מ"ק
 נכס סתות. ה"א"ש.
 ה. דגלי ארעיה דנריח
 ליה בהוצאה ולא דמי לדר
 בוצר חבירו דגלי
 ארעיה אלא בתבס. מ"ג
 נ"ק: כו. א. אפי' דסתם
 מלוה לו וכו' אפי' אפי'
 אם אמר פרעתך נתן לי
 יום נאמן, ירכין שלא קבע
 לו זמן לי וכו' בפירושו,
 מיכטיף רופע תוך ל'.
 רש"י.

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

ה.

עין משפט נר מצוה

כב א מיי פ"ג מהל'
 שנים ה' א פנמ עשין
 פנ טוש"ע ח"מ י"ח ק"ג
 ספק:
 כב ב מיי ש"ג ב
 טוש"ע שם ספק ח'
 ב ד ג מיי ש"ג א
 טוש"ע שם ספק י'
 כה ה מיי ש"ג ב
 טוש"ע שם ספק י"א:

רבינו גרשום

הב לי כמה דגרי. הואיל
 והוקפת שר מר' רוחותיה
 ומשמורתן לן לי לפי חלקך
 המגינן מהוצאותי: הב לי
 דמי קניס בודל. כלומר אם
 לא תרצה ליתן שיעור גדר
 טוב תן לי מהו שיעור
 דמי קניס בודל: הנה קא
 גמר דיקלא. היה (ולקט)
 [ולקט] דיקלא: א"ל איבנינא
 לאריסתה ליתן אייתי לי
 קיבורא. כנון אשכול של ג'
 או ר' תמרין תלויס בקנה
 א"ר מאתור דקל: רמא קלא.
 גמר בו באותו אויס שלא
 ינע בתמרין. דיתחא לך.
 בהני גדרים דגרי: אלא
 עיזא בעלמא. כלומר מי
 לא בעית לעבד טיירותא
 מהמת עיזי דלא ליפסדו
 בשדך והשתא לא צריכת:
 פסיקנא לך כרב הונא
 אליבא דר' יוסי. דאמר הכל
 כמה שדך: ארבעה לצלא
 ארבעה לצלא. כלומר
 דחייב דצריכי לאושפק
 עשיר שהוא (דלא) [צלא]
 ד' ככרות למזונותיו ואשיר
 ביהו כן צריכי לעבדן
 עני משל אמר לו כלומר
 מעשה זה דרב מציבא אינו
 אלא משום ועשית הישר
 והטוב וכיון דהוה רובא עני
 הוא (אפ"כ) אינו יכול
 להיות בלא שדה (שאם)
 [ואם] לא יקח עשיו
 ופסיק מעותיו ואין לו במה
 להתפרנס משום הכי לא
 תוכל לסקוליה דאין לך
 ועשית הישר והטוב גדול
 גמיה ותחייב ליה למיזבן:
 פ"סא כותל חצר שבין
 ב' תצירות שנפל מחייבין
 אותו למעבד שייכע לבנות
 עד ד' אמות משום הדין
 ראה והואיל מחייבין ליה
 לארעיה אם טוען חלה לא
 נתן לו כלום אלא אני לבדי
 בניתי לי משלי וזה אומר
 נתתי הרי הוא בחזקת שנתן
 עד שיביא ראיה עדים שלא
 נתן: מ"ד אמות ולמעלה
 אין מחייבין אותו. לסייעו
 בניתי לי לבנות שנתן בידך
 ושיהיה כותל זה שהבינה
 חבירו אחד מכותל הבית:
 אלא שלא נתן עליו את
 התקרה. על כותל זה
 שהגביה חבירו אלא כעין
 קונדיסין ונתן עליהם את
 התקרה מצד אחד על
 כותליו אפ"כ מגלגלין
 עליו את הכל מה שהוציא
 זה על אותו גובה יותר על
 ד' שאפי' שלא נתן התקרה
 עליו נתנה הוא מן הכותל
 א' והתנאה היא בביתו
 מהמת אותו כותל: והואיל
 דמארבע אמות ולמעלה אין
 לפרוע לו את חובו:

א ור' יוסי סבר. דוקא גדרה ניקף דגלי דעמיה אכל גדרה מקיף לא:
 רוביא אקפיה רבינא. ד' שדות היו לרבינא סביבות ארבעה מנריו של
 רוביא וגרין: הב לי כמה דגרי. כרב הונא אליבא דר' יוסי דלאמר הכל
 לפי מה שגדר דהכי ק"ל כדמוכח לקמן: יומא חד הוה גדר. רוביא

היה גדר תמרים מדקל שצדשה:
קיבורא דאחינו. אשכול של תמרים
 משל רוביא ודפניו: **רמא ביה קלא**. גער
 זו רוביא בצאריסיה דרבינא: א"ל
 רבינא גלית אדעמין שחביצין הדקלין
 עלין וימחא לך בשמירתן: לא יחא אלא
עיוי בעלמא מי לא בעים כו'. כלומר
 אפי' איך ירא מן הגנבים לריך אתה
 לשמרן מן העוים: **ולאו גברא בעים
 לאכלוי**. להזעיק ולגבור בהן א' וירעס
 מתרגמי' אכלי (מהלס י"ח) וכן כל לשון
 הכרזה בתרגום יהונתן: **פייסיה צמא
 דאפייס**. טוב לך א' להתפייס באגר
 נטירה הואיל ונתראה לך: הגה"ה וזו
לא דאינא לך כר' יוסי כו' מכלל דהכי
 הלכתא. וכן פסק ר"ח. מ"ש: **ארבעה
 לללא וד'**. לללא. איני משמעתי ללא רצון
 עני ולללא רצון עשיר וכן אמר לו ארבע
 ככרות צריכין לרצון עני למאכלות
 ציתו ליוס כמו שצריכין לעשיר זה עני
 הוא וצריך לו השדה לפרנסה וכסם
 שחטה אומר לו הסתלק מעלי צדינא
 דבר מנרא משום ועשית הישר והטוב:
 כך איני אומר לך עשה ישר וטוב לעני
 זה ואל תסתלקה ויש לגמגם בהעור
 קרוי ללא ולא הרצון כדלמרי' בעלמא
 (מדרס דף טו): מאי דרגש ערסא לללא
 ואומר אני רוביא רצון היה (ו) ונתן
 עורות לעבדין לעשות מהן מנעלין
 למוכרין בשוק וכן אמר לו רב ספרא
 לרבינא העני זה שכרו מועט שהוא

צריך ליתן שכר הרבה לעבדין דלמרי אינשי ארבעה וזו לצורך מנח
 העור וארבעה וזו לשכר העבדין והיינו לללא לפיכך עשה ישר וטוב
 ותהי לו שדה זו לפנינא ציתו ו' ו'ג' ד' לללא ד' ככרות צריך לעבדן
 עני וד' לללא כמו כן ד' לצורך עבדן עשיר ומשל הוא כנגד רוביא שהיה
 לו שדה אחת בתוך שדות של רבינא כדלמרי לעיל דרבינא אקפיה מארבע
 רוחותיו וכשבי קנה לו שדה אלל מנר רבינא ומפסיק שדה רבינא בין
 שדותיו וא"ל רב ספרא לרבינא שיעשה הישר והטוב להניח לרוביא אומה
 (א) דעכשיו יהיה לו שנים שכמו שצריך שמירה לשני שדות [צריך] ג"כ לאחד
 ומכמה דברים יליאת האחד מרובה כליאת שנים וגמלא רוביא משתכר:
בתנאי' מחייבין אותו לנזונו עד ד' אמות. דבהכי סגי להיזק ראייה:
בחזקה שנתן. אם אמר האחד לאחר שצנאו או עשימי משלי שלא ראייה
 זה לסייעני ותוצעו חזי היציאה זה אומר נמתי חלקי נאמן: **עד שיביא**.
 התוצעו עדים שצנעו ולא נתן לו דכיון דחובה עליו לסייעו ומשפט זה
 לכל גלוי לא היה צונה משלו אלא היה צועק עליו צד"ד: **סמן לו כותל
 אחר**. לאחר שצנאו האחד למעלה מד' אמות הרבה ולא רצה האחר
 לסייעו בהגבתו סמן השני כותל אחר כנגד כותל זה כדי לסקך ולתת
 עליו תקרה מכותל לכותל אפי' שלא נתן עליו עדיין התקרה: **מגגלני
 עליו את הכל**. דגלי דעמיה דיתחא ליה בהצבה דהיא: **בחזקה שלא
 נתן**. אם בא הראשון ותצעו לדין לאחר שסמן את כותלו לכותל
 ראשון ואומר לו תן לי חלקך צמא שהגבתי זה אומר נמתי חלקי
 אינו נאמן אלא צעדים שאין משפט זה גלוי לכל ועד שיחייבוהו צית דין
 אינו עשוי ליתן: **גב' הקובע** וזמן לחבירו. צמלוה שהלוהו:

ה הגה"ה כתב בספרים אב"ל מקיף לא יהיב ליה רביעית.
 וקשה דמנלן דיהיב ליה אפי' דמי רביעית דילמא לא יהיב ליה
 כלל וכן משמע צ"י כילד הרגל (ב"ק דף כ: ושם ד"ה טעמא) דקאמר טעמא
 (א) דניקף הא מקיף פטור ש"מ זה נהנה וזה לא חסר פטור ודמי שאני התם

רוניא אקפיה רבינא מארבע רוחותיו א"ל הב לי
 כמה דגרי לא יהיב ליה הב לי לפי (א) קנים
 בזול לא יהיב ליה הב לי אגר נטירותא לא
 יהיב ליה יומא חד הוה קא גדר דיקלי אמר ליה
 לאתווי רמא ביה קלא א"ל גלית דעתך דמינה
 ניחא לך לא יהא אלא עיזא בעלמא מי לא
 בעי נטירותא א"ל עיזא בעלמא (א) לאו
 לאכלוי בעיא א"ל ולא גברא בעית דמיכילי
 לה אתא לקמיה דרבא א"ל זיל פייסיה במאי
 דאפייס ואי לא דאינא לך דינא כר"ה אליבא
 דרבי יוסי רוביא זבן ארעא אמיצרא דרבינא
 סבר רבינא לסלוקי משום דינא דבר מצרא
 א"ל רב ספרא בריה דרב ייבא לרבינא אמרי
 אינשי ארבעה לצלא ארבעה לצלא:
מתני' אבותל חצר שנפל מחייבין אותו
 לבנותו יעד ארבע אמות בחזקת שנתן עד
 שיביא ראיה שלא נתן ימד' אמות ולמעלן אין
 מחייבין אותו יסמך לו כותל אחר אע"פ שלא
 נתן עליו את התקרה מגלגלין עליו את הכל
 בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן:
גב' אמר ריש לקיש הקובע זמן לחבירו
 ואמר לו פרעתך בתוך זמני אינו נאמן
 ולואי שיפרע בזמנו אביי ורבא דאמרי
 תרייהו עביד איניש דפרע בגו זימניה זימנין
 דמתרמו ליה זוזי אמר איזיל איפרעיה
 בו

רבינא מנרן מג' רוחות רוביא מנרוא אחת ואף על גב דלאמר דהקובע
 (ב"מ דף קח:) הני מנרא דקדים חד מנייהו וזבן מאי דזבן
 זבן מ"מ סבר רבינא לסלוקי משום שהיה מנרן מג' דלדין רוביא רק
 מנרוא אחת א"ל רב ספרא אמרי אינשי ארבעה לללא פירוש לעור גדול
 צריך ליתן לעבדן ד' וזו וד' לללא עור קטן כלומר צריך ליתן מן
 הקטן כמו מן הגדול שיש טורח צקטן כמו גדול ה"נ מאי טעמא דינא
 דבר מנרא משום שיהיו כל שדותיו סמוכין שיוכל לחורשן צבת אחת ולכן
 הוא מנרן מנרוא אחת כמו אתה מג' רוחות וה"ר אברהם פירש דהך
 ארעא דזבן רוביא אמינרא דרבינא היינו ממנרא דליתן שדות
 שהיה רוביא אריס בהן כדלמרי רוביא שטלא דרבינא הוה וה"ק ליה רב
 ספרא לרבינא אפי' שאין לרוביא בגוף הקרקע כלום מכל מקום הואיל
 שהוא עובדן^א הרי הוא מנרן (א) כמו דלמרי אינשי ארבעה לללא ונתנין
 ד' זה על העור וכמו כן צריך ליתן לללא לאומן המעבד את העור:
מארבע אמות דמע"ה אין מחייבין אותו בו בחזקת שלא נתן.^ב
 איירי כנון דידעינן דקדם חד וארציה לתצריה והיא
 מנרבה כדמשמע לינשא אין מחייבין אותו ולכן הוי בחזקת שלא נתן.^ג
 וא"ל להעמיד צעשעה חות:^ד **אע"פ שלא נתן** (א) תקרה מגלגלין עליו
 את הכל. אפי' דזה נהנה וזה לא חסר פטור מ"מ מיון דגלי דעמיה:
 דניחא ליה בהוצאה חייב^ה וכן משמע עמו כצ"ד הרגל (ב"ק דף כ: ושם)
 דקאמר טעמא דניקף הא מקיף פטור ש"מ זה נהנה וזה לא חסר פטור
 ואפי' כשעמד ניקף חייב כן נראה לי אי נמי הכא זה חסר הוא שגורס
 לו שהגביה הכותל למעלה מד' אמות כדי שלא יהיה לו היזק ראייה
 בשום ענין ממנו: **הקובע** זמן לחבירו. אורי' דוקא קובע זמן
 ואמר פרעתך תוך זמני אינו נאמן. ונראה לי שיש עדים שחייב לו
 וקבע לו זמן דאי לאו הכי ניהמניה שפרעו תוך זמן צמיוגו דאי צעי אמר לא הלוי' לי כלום או לא קבעת לי שום זמן ולקמן מביע ליה
 אילימא

(א) נראה דל"ל והנהא הא ממת שאר ד צביוו ש"י אמו כותל